

Sme tu pre Vás GRÉCKOKATOLÍCKA CIRKEV

farnosť Zosnutia Presvätej Bohorodičky
Humenné – mesto

www.grkat.he.sk/mesto

Cena: dobrovoľný príspevok

Ročník: 2 Číslo: 18

Cena života

Istotne nám neunikla správa, ktorá vyvolala na celom svete búrku radosti a nadšenia. Správa o záchrane 33 čílskych baníkov, ktorí boli 69 dní zavalení 624 metrov pod zemou v bani. Táto záchranná akcia, ktorá trvala vyše 24 hodín, zmobilizovala ľudí na celom svete a zároveň nádherne ukázala hodnotu ľudského života, ktorý je hodný záchrany.

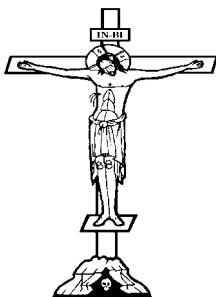
Každý človek dostal a dostáva život ako dar od Pána Boha, stvoriteľa všetkého: „Vtedy Pán, Boh, utvoril z hliny zeme človeka a vdýchol do jeho nozdier dych života. Tak sa stal človek živou bytosťou“ (Gn 2,7). Človek žil v raji, v nádhernom spoločenstve s Bohom až do chvíle, kedy prišiel diabol v podobe hada, ktorý oklamal človeka a človek zhrešil. A v tej chvíli zomrel – duchovne.

A od toho momentu, od chvíle odmietnutia Boha to ide s človekom dole vodou. Človek padá, hreší, odmieta plniť Božiu vôľu, ide svojou cestou – cestou do záhuby, v ústrety smrti. Napriek odmietnutiam a neprijatiam zo strany človeka, Boh neprestáva milovať. A Boh miluje človeka tak nekonečne veľkou láskou, že posielala svojho jednorodeného Syna, Ježiša Krista na svet, aby človek mohol žiť. „A Božia láska k nám sa prejavila v tom, že Boh poslal svojho jednorodeného

**Náš časopis
môže byť
misijný aj
vd'aka Tebe !!!**

Ponúkame ti
znova možnosť
začať
evanjelizovať ľudí
okolo seba. Ako
to môžeš urobiť
???

Keď si zakúpiš
náš farský
časopis, pokús
sa predovšetkým
obohatiť sám
seba a potom ho
môžeš niekomu
podarovať alebo
iba tak hodiť do
akejkoľvek
poštovej
schránky. Môže
si ho nájsť človek
ktorý je
hľadajúci....

**Najdokonalejším
skutkom na zemi je
priviesť k spáse čo i len
jedného človeka.**
(J. Zlatoústý)

Syna na svet, aby sme skrze neho mali život“ (1 Jn 4,9).
Veľakrát sme uväznení, zavalení, zasypaní v „bani problémov“ – v práci sa mi nedarí, deti ma nepočúvajú a robia si čo chcú, nemám dostatok peňazí, v škole ma neprijímajú a vysmieávajú sa mi, postihla ma ťažká choroba, zomrel môj blízky...a nevieme sa sami vyslobodiť – čakáme na záchranu. Kedy príde? Kto nás zachráni? Príde nás vôbec niekto zachrániť?

A začíname sa báť, strácať nádej, strácať vieru, strácať pôdu pod nohami. „*Pane, jak mnoho je tých, čo ma sužujú! Mnohí povstávajú proti mne. Mnohí o mne hovoria: Boh mu nepomáha“ (Ž 3, 2-3).* Stojíme pred zdanlivo neriešiteľným problémom a nevieme ako ďalej. Ale Ježiš Kristus má jedno riešenie, ktorým je On sám – „*Veď ty, Pane, si môj ochranca, moja sláva, čo mi hlavu vztyčuje“ (Ž 3,4).* Kristus je Bohom, ktorý má moc všetko v našom živote vyriešiť a dať tým všetkým problémom a ťažkostiam, ktoré riešime, punc riešiteľnosti. A chce nám povedať: nebojte sa, nezúfajte, nestrácajte nádej, *veď som s vami po všetky dni až do skončenia sveta“ (Mt 28,20b).*

Dnes letí do sveta správa, že máme Boha, za ktorým nemusíme čakať, že máme Boha, ktorý je nám stále k dispozícii, že máme Boha, v ktorého očiach má náš život veľkú cenu, že máme Boha, ktorý čaká, kedy mu otvoríme.

o. Mikuláš Fejko, kaplán farnosti Humenné

Rozlúčka o. Juraja Voroňaka s Jozefom Podhajeczkym

Stalo sa to takmer pred 40 rokmi. Jedného mrazivého januárového dňa doniesli do humenského chrámu pokrstiť chlapčeka. Prítomní boli jeho rodičia, príbuzní, krstní rodičia. Nálada bola radostná, sviatočná – bol to prvorodený syn a po starom otcovi dostal krstné meno – Juraj. Pokrstili ho vodou, pomazali posvätným olejom. Krstní rodičia sľubovali, že chlapča budú vodiť po správnych cestách a dbať o jeho výchovu v kresťanskom duchu.

Tým chlapčekom som bol ja – a tým krstným otcom nebohý Jozef. Aké tajomné sú Božie cesty – on ma pred tvárou Hospodina uviedol do duchovného života a ja ho spolu s ostatnými bratmi v kňazskej službe odprevádzam do života večného. Môj krstný otec pred štyrmi desaťročiami bral na seba záväzok bdieť nad mojim životom a ja teraz chcem vydať počet o jeho skutkoch.

Istá učiteľka sa spýtala svojich žiakov: „Deti, kto z vás chce byť svätý?“ V triede zavládlo ticho, neprihlásil sa nikto. Zrejme taká otázka deti zaskočila – svätých si predstavovali ako nehybné sochy v kostole a taká predstava svätosti ich zrejme nelákala. Prekvapilo ich, keď im učiteľka povedala, že svätí

žijú aj v dnešnej dobe a možno aj medzi nimi je budúci svätý. Povzbudzovala ich, aby sa zo všetkých síl snažili stať svätými. Že je to nemožné? Práve naopak, je to veľmi jednoduché a zároveň nesmierne ťažké! Stačí iba jedno – milovať Boha a svojho blížneho

ako seba samého. Našimi vzormi by nemali byť takzvané „celebrity“ z bulvárnych časopisov. Našimi vzormi by mali byť ľudia ako bol náš brat v Kristovi Jozef.

Keď som včera prezeral album našich rodinných fotografií, uvedomil som si, že bol stále v širokom kolektíve príbuzných,

priateľov, spolupracovníkov. Stále usmiaty, stále v dobrej nálade, ktorou vedel nakaziť aj ostatných. Nepoznal slovičko – neurobím, nepomôžem, nedám. V Chemlone, kde mal na starosti veľmi dôležitú oblasť – ceny výrobkov – sa na jeho údaje vždy dalo spoľahnúť. Preto si ho nadriadení, aj spolupracovníci veľmi vážili a rešpektovali ho. Tento svoj talent bohato využíval a rozvíjal vo futbalovom klube, vo zväze rybárov, ako kurátor. Jeho zvučný spev znel pri rodinných oslavách, vo Vandrovnici, aj v cirkevnom zbore.

Keď odíde z tohto sveta nejaká osobnosť, zvykne sa hovoriť, že nás neočakávane postihla nenahraditeľná strata. Keď si však uvedomíme, že sme na tomto svete len na prechodnom pobyte,

potom by sme sa mali snažiť, aby nás mal kto nahradiť.

Nahradia nás tí, ktorých sme vychovali, ktorým sme odovzdali svoje skúsenosti a podelili sa s nimi o svoje talenty. Brat Jozef nezakopal

svoj talent, ale znásoboval ho a rozdával. Ja mu ďakujem za dar viery, ktorý ma priviedol na dráhu kňaza. Vychoval tri deti, ktoré sa snažia žiť príkladným kresťanským životom. Hoci sa náš rodinný kruh v posledných rokoch stále zužoval, bol stále v jeho centre a stmeľoval ho. Brat Jozef žil tak, že sa usiloval byť svätý. A to nielen v dni sviatočné, ale dennodenne. Môže nám a všetkým ľuďom byť vzorom. To on je tá správna, Bohu milá celebrita.

Posledné fotografie, ktoré som videl zo života nášho brata Jozefa boli urobené pred štyrmi mesiacmi na rozlúčke s o. Michalom Onderkom, bývalým okresným protopresbyterom. Plakala

vtedy celá cerkev, vrátane nebohého Jozefa a otca Michala, akoby sa lúčili navždy. Pri pohľade na uplakané tváre som si položil otázku: Kto sa vtedy s kým lúčil – Jozef s otcom Michalom,

alebo naopak?

Ako kresťania veríme, že sa raz všetci stretne v Božom kráľovstve. Hoci máme dnes v srdci veľkú bolesť, naša viera nám pomáha nezúfať ani v tejto ťažkej chvíli. Keď teraz plačeme, nehanbíme sa za svoje slzy. Veď aj Kristus zaplakal nad smrťou priateľa Lazara. Ale nech nám slzy nebránia vidieť príchod zmŕtvychvstalého Krista v ktorého spravodlivosť všetci dúfame.

*o. Juraj Voroňák
Humenné, 23.10.2010*

Foto z rodinného archívu

Dávam Bohu všetko?

Boh chce od nás to najlepšie, zaslúži si to najlepšie. Od počiatku čias dáva jasne najavo, že napriek, že niektoré obety sú preňho prijateľné, kým iné nie sú. / Gn 4,5 / *Dlhé roky som dával Bohu zvyšky a vôbec som sa za to nehanbil. Jednoducho som prestal hľadiť na Pána a namiesto toho som sa porovnával s ostatnými. Dával som viac ako ostatní, a tak som usúdil, že to robím dobre. Zistil som, že je ľahké zaplniť si život inými vecami a Bohu dávať len to, čo zostane.*

Aj nám sa stáva, že niekedy dávame Bohu zopár zákuskov, pretože by nás trápilo svedomie, keby sme mu nedali nič. Zamrmele trojminútovú modlitbu na konci dňa, keď už napoly spíme. Bez rozmyšľania, ak sú zbierky hodíme peniaze, to nám problém nerobí a myslíme si, že to robíme pre Boha. Prečo máme dávať? „*Lebo kde je tvoj poklad, tam bude aj tvoje srdce.*“ / Mt 6. 21 / *Boh nás preto volá k dávaniu, aby tvoj poklad bol v Bohu.* Ešte jednoduchšie: Ak dávame , Bohu sa stáva naším pokladom. Volá nás k dávaniu, aby oslobodzoval naše srdce, aby nám ukázal, že nemáme lipnúť na svojej košeli. Košeľa ma nespasí. Ona nie je mojím Bohom, ale svoje srdce mám mať v Bohu, lebo mojím pokladom je On. Boh. On nám dal život . Ak stratíme Boha, stratíme všetko, ale ak stratíme napríklad zamestnanie, nestratíme Boha,

nestratíme ten pravý poklad. Je to Svätý Duch, ktorý nám dáva túto milosť. Boh vidí, čo je pre nás vzácné, lebo On je osoba, cíti s nami. Vie, že keď mu niečo dávame, nás to niečo stojí, a to znak ozajstnej lásky. **Nedávajme Bohu zvyšky.** Dajme mu to, čo nás niečo stojí. Dajme Bohu to najlepšie čo máme, ale s úprimnou láskou. Každý z nás vie, čo od neho Boh žiada. Môže to byť nejaká malá vec, normálne, bežné, konkrétne veci: /... čas, povzbudzujúce slovo, nejaké oblečenie, pozvanie niekoho núdzneho k sebe na večeru.../. O tom je dávanie. A vtedy uvidíme, ako sa náš život začne meniť, objavíme, že evanjelium je niečo reálne dnes nie zajtra. Túto skúsenosť s naplnenia a potvrdenia Božieho slova, nás určite posunie o krok k nášmu Bohu.

Boh dal svojho Syna, neušetril ho, poslal ho. On ho dal. Podstata Boha je v dávaní. To je Boží štýl, Božia mentalita. Boh je verný a dá nám ešte viac ako prosíme. Nečakajme na zajtrajšok, urobme zmenu v svojom dávaní už dnes.

Spracovala sr. Simeona

Sviatosť POKÁNIA

Sviatosť pokánia a zmierenia - posolstvo prorokov o pokání

V Starom zákone sú ľudská bieda a vina, ale tiež odpustenie a záchrana, predstavované vo vzájomne úzkej súvislosti. Rozprávania o prvom hriechu sú zreteľným poukazom na túto skutočnosť. Môžeme to vyjadriť nasledovnou schémou:

- Ľudia zhrešia;
- vzápätí cítia následky svojej viny;
- táto súvislosť sa im stáva zrejmom skrze Božie zjavenie;
- Boh im dáva novú možnosť.

Na tomto mieste sa ešte nehovorí o obrátení a odpustení, ale o záchrane, pretože táto sa stáva prvotným cieľom rozprávání. Obrátenie a odpustenie sa stáva poprednou témou v neskoršom období skrze skúsenosť opakujúceho sa hriechu. Tak vidia aj proroci súvislosť medzi hriechom a jeho následkami. Zároveň naň nadväzujú prísľubom záchrany, ktorá je ale spojená s odpustením a vnútornou premenou človeka a znamenajúcou nový vzťah k Bohu : „*Budete mojím ľudom a ja budem vaším Bohom*“ (Ez 36, 28).

Vo všetkých vyjadreniach o záchrane, obrátení a premene je zdôrazňovaná skutočnosť, že neide iba o zvonku danú možnosť, ale o vnútorný dar Boha. Ďalšou dôležitou skutočnosťou Starého zákona je, že vina, obrátenie a záchrana sú predstavované

v ich celospoločenskom dosahu. Preto sa proroci vo svojich rečiach, obvineniach a výzvach k obráteniu s prísľubom Božej záchrany obracajú na celý ľud (národ).

Už v Dávidovej dobe zákrok proroka Nátana u cudzoložného kráľa ohlasuje prorocké učenie o pokání: Dávid je privedený k tomu, že vyzná svoju vinu, potom koná predpísané pokánie a napokon prijíma Boží trest. Od 8. storočia pred Kristom sa posolstvo prorokov o obrátení obracia na celý vyvolený národ. Neprestajne pripomínajú Izraelovi požiadavky zmluvy. Izrael však narušil zmluvu, „...*opustili Pána, zhrdli Svätým Izraela...*“ (Iz 1, 4), a preto výzva k pokánIU bude podstatným aspektom ohlasovania prorokov.

Prorok spravodlivosti Amos sa neuspokojí len s tým, že vykričí hriechy svojich súkmeňovcov.

Keď hovorí, že je potrebné hľadať Pána, tak to nie je iba kultová formula. Znamená: hľadať dobro a nie zlo, milovať dobro a nenávidieť zlo. Preto sa vyžaduje náprava správania a úprimné vykonávanie spravodlivosti, lebo len taký obrat môže pohnúť Boha, aby sa zmiloval nad zvyškami Jozefa.

Prorok Ozeáš takisto vyžaduje reálne odvrátenie sa od neprávosti, a najmä od modloslužby. Sľubuje, že Boh ako odplatu opäť preukáže svoju priazeň a odvráti svoj hnev. Pranieruje povrchné obrátenia, ktoré nemôžu priniesť nijaké ovocie, ba skôr privolajú Boží hnev. Nekompromisne trvá na vnútornej povahe pravého obrátenia, aké ponúka láska a poznanie Boha.

Prorok Izaiáš obviňuje Júdejcov zo všemožných hriechov: narúšanie spravodlivosti, kultové úchyľky, hľadanie útočiska v ľudskej politike a ďalších a tým chce pomôcť ľudu, aby spoznali svoje poblúdenia a mohli konať pokánie. Iba opravdivé obrátenie by mohlo priniesť spásu, lebo kult neznamená nič, ak niet praktického podriadenia sa Božej vôli: „*Obmyte, očistite sa, odstráňte mi pred oči zlobu svojich skutkov, prestaňte robiť zlo! Učte sa robiť dobro, domáhajte sa práva, pomôžte utláčanému, vymôžte právo sirote, obhajujte vdovu ... Ak budú vaše hriechy s'ľa šarlát, budú obieleené ako sneh, ak sa budú červenať s'ľa purpur, budú ako vlna (biele)*“ (Iz 1, 16nn). Izaiáš vie, že jeho posolstvo narazí na zátvrdlosť srdca: „*Návratom a pokojnosťou budete oslobodení ... ale nechceli ste*“ (Iz 30, 15). Takto osud Izraela sa uberá

ku katastrofálnemu rozuzleniu: Izaiáš predpovedá, že len „*zvyšok sa obráti, zvyšok Jakubov k mocnému Bohu*“ (Iz 10, 21). Ľud, ktorý bude mať napokon podiel na spáse, bude pozostávať iba zo samých obrátených.

Zdôrazňovanie vnútorných dispozícií, ktoré treba prinášať Bohu, stane sa rýchlo spoločným bodom kázania prorokov: spravodlivosť, nábožnosť, pieta a poníženosť – hovorí prorok Micheáš; poníženosť a úprimnosť - hovorí ako ozvena prorok Sofoniáš.

No najmä Jeremiáš pokračujúc v línii myslenia, ktorú začal Ozeáš, rozvíja v celej šírke tému obrátenia. Keď prorok ohlasuje nešťastie, ktoré ohrozuje Júdu, vyzýva, nech „*sa odvráti každý od svojej zlej cesty a odpustím im ich vinu*

a ich hriech“ (Jer 36, 3). Naozaj, výzvy k „návratu“ poznačujú celú knihu, ale vždy sa určujú podmienky tohto návratu. Vzurný Izrael musí „*uznať svoju vinu*“ (Jer 3, 13a), ak chce, aby sa Jahve už na neho nehneval. Nestačí iba to, že vzurní synovia budú plakať a žobroniť, vyznávajúc svoje hriechy, musia zmeniť svoje správanie a obrezať svoje srdce.

Praktické následky zmeny správania nijako neunikajú prorokovi. Preto začína pochybovať, či je možné skutočné obrátenie. Tí, ktorých na to pozýva, radšej idú za

zatvrdlivosťou svojho zlého srdca. Miesto toho, aby oplakali svoju zlobu, ešte viac sa do nej ponárajú. Prorok preto nemôže už nič iné, iba oznámiť trest pre Jeruzalem, ktorý sa nechce obrátiť. Avšak aj v tejto perspektíve budúcnosti predsa len ostáva nádej: príde raz deň, keď ten ubitý ľud prijme trest a bude si veľmi prosiť obrátenie srdca ako milosť: „*Prived' ma späť a navrátim sa, veď ty si Pán, môj Boh!*“ (Jer 31, 18b). A Jahve dá odpoveď na túto poníženú prosbu, lebo v novej zmluve „*svoj zákon dám do ich vnútra a napíšem ho do ich srdca. A budem im Bohom a oni budú mojim ľuďom*“ a „*dám im srdce, aby ma poznali, veď ja som Pán; budú teda mojim ľuďom a ja im budem Bohom, pretože sa vrátia ku mne celým srdcom*“ (Jer 31, 33; 24, 7).

Prorok Ezechiel, verný tej istej prorockej tradícii, v čase, keď sa plnia Božie hrozby, sústreďuje svoje poslanstvo na nutnosť obrátenia: „*Odvrhnite od seba všetky svoje hriechy, ktoré ste spáchali, a utvorte si nové srdce a nového ducha; prečo by ste mali zomrieť, dom Izraela? Veď nemám záľubu v smrti zomierajúceho, hovorí Pán, Jahve, preto sa obráťte a budete žiť*“ (Ez 18, 37n). Keď spresňuje Božie požiadavky, dáva bezpochyby viac miesta kultovým predpisom než jeho predchodcovia. Ale zároveň viac ako oni trvá na prísne osobnej črte obrátenia: každý môže zodpovedať len za seba, každému sa dá odplata podľa jeho vlastného správania. Niet pochybnosti ani o tom, že Izraeliti sú len

„*vzbúreneckí pohanovia*“ (Ez 2, 3). Ale týmto ľuďom tvrdého srdca Boh môže dať ako milosť to, čo tak nástojčivo vyžaduje od nich: v dobe novej zmluvy im dá nové srdce a vloží do nich svojho Ducha, takže sa privinú k jeho Zákonu a oľutujú svoje zlé skutky.

Od Amosa k Ezechielovi sa učenie o pokání a obrátení stále prehľbovalo súbežne s chápaním, čo je hriech. Na konci (babylonského) vyhnanstva poslanstvo útechy konštatuje účinné obrátenie Izraela, či aspoň jeho zvyšku. Spása, ktorú ohlasuje, je pre tých „*čo sledujú pravdu, hľadajú Jahveho*“ (Iz 51, 1), „*čo majú v svojom srdci Zákon*“ (Iz 51, 7). Týchto môže uistiť, „*že je skončené otroctvo, ... odčinená vina*“ (Iz 40, 2). Jahve hovorí Izraelovi, svojmu služobníkovi: „*Zotriem ako oblak tvoje hriechy a ako mrak tvoje previnenia, vráť sa ku mne, áno, vykúpim ťa*“ (Iz 44, 22). V tejto novej perspektíve, ktorá predpokladá, že Boží ľud je upevnený vo vernosti, prorok má na mysli nesmierne rozšírenie prisľúbení spásy. Po Izraelovi sa obrátia aj národy: zanechajú svoje modly a všetky sa obrátia k živému Bohu.

Táto myšlienka sa bude uberať svojou cestou. Nielen že sa židovstvo po vyhnanstve otvorí pre prozelytov, obrátených z pohanstva, ale aj eschatologické obrazy už neprestanú pripomínať tento náboženský univerzalizmus, ba kniha o Jonášovi ukáže prorocké kázanie, určené priamo pohanom, aby sa obrátili a mohli žiť. Vidno, ako sa na záver takéhoto doktrinálneho vývoja prehľbil

pojmem pokánia - ako ďaleko sme sa vzdialili od čistého ritualizmu, ktorého bolo ešte priveľa i v nedávnom Izraeli.

Národné obrátenie Izraela bolo plodom tak prorockého kázania, ako aj skúšky vyhnanstva. Predovšetkým babylonské vyhnanstvo bolo prozreteľnosťou príležitosťou uvedomovania si hriechu a úprimného vyznania, ako to úplne zhodne vyzdvihujú neskoršie spisy tzv. deuteronomickej a kňazskej literatúry. Po babylonskom vyhnanstve zmysel pre pokánie je tak hlboko zakotvený v myšliach, že poznačí celú židovskú duchovnosť.

Starodávne liturgie pokánia žijú ďalej, ale prorocké učenie obnovilo ich obsah. Knihy z tohto obdobia uchovávajú síce stereotypné formuláre, z ktorých ale vidieť, ako spoločenstvo v obnovenom duchu vyznáva všetky národné hriechy, spáchané od prvopočiatkov. Výrazom úprimnej ľútosťi je prosba Boha o odpustenie a príchod jeho spásy.

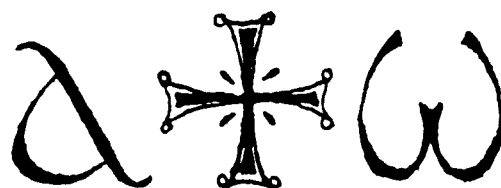
Kolektívne náreky žaltára sú zostavené podľa tohto vzoru a veľmi často sa pripomínajú aj minulé nekajúcnosti. Cítiť, že Izrael je napnutý v stále sa obnovujúcom úsilí o hlboké obrátenie. To je doba, kedy sa tiež veľmi rozširujú liturgie kajúcich úkonov, až

taká utkvelá je myšlienka na hriech. Toto úsilie nie je menšie ani na individuálnej úrovni, lebo poučovanie Ezechiela bolo prijaté. Žalmy chorých a prenasledovaných neraz prechádzajú do vyznania, ktoré je pravdivým, podľa vzoru kráľa Dávida. Najdokonalejším vyjadrením týchto citov je žalm Miserere (Ž 50), kde celé prorocké učenie o obrátení prechádza do modlitby v rámci rozhovoru s Bohom:

- priznanie vín;
- prosba o vnútorné očistenie;
- volanie o milosť, ktorá jediná môže zmeniť srdce;
- orientácia k novému životu.

V stredobode liturgie pokánia je teraz obeta skrúšeného srdca, ktorú akoby vzorom predstavuje žalm Miserere a mnohé ďalšie. Takto už chápeme, prečo stúpenci Kumránu formovaní v škole takéhoto textu a dedičia celej tej tradície, čo ho predchádzala, prišli na myšlienku utiahnúť sa do púšte, aby sa úprimne obrátili k Božiemu zákonu a pripravili mu cestu. Hoci ich úsilie je naďalej poznamenané určitým legalizmom, jednako nie je veľmi vzdialené od tohto úsilia, s ktorým sa stretne v Novom zákone.

o. Martin Zlacký

Piate Božie prikázanie

Piate Božie prikázanie

NEZABIJEŠ

Piate prikázanie stavia celý pozemský život, telesný i duševný, pod zvláštnu Božiu ochranu. Jedine Boh je Pánom života od jeho začiatku až do jeho konca: nikto a za nijakých okolností si nemôže nárokovať právo priamo zničiť nevinnú ľudskú bytosť. Život je svätý, pretože Boh, pôvodca života, je svätý. Spoločnosť, v ktorej sa otupí zmysel pre Boha, začne strácať aj úctu pred životom. Ján Pavol II. nazval tendencie, ktoré ohrozujú ľudský život, hoci sa skrývajú za pojmy ako ľudské práva, moderná spoločnosť a sloboda človeka, kultúrou smrti, ktorá stojí v konfrontácii s kultúrou života. Piate prikázanie vo svojej negatívnej formulácii označuje hranicu, ktorá nesmie byť nikdy prekročená. Pozitívne znamená úctu k životu a zdraviu človeka. Je však dôležité mať na pamäti presné vymedzenie tohto príkazu. Sú krajné situácie, v ktorých za určitých okolností je morálne prípustné priame zabitie vinného (legitímna obrana, trest smrti, spravodlivá vojna), alebo neúmyselné zabíjanie nevinného (napr. nepriamo spôsobená smrť nenarodeného dieťaťa ako nežiadúci dôsledok prípustnej terapie matky, podávanie analgetík...).

Súčasná doba priniesla množstvo nových problémov a hraničných situácií, ktoré medicína a spoločnosť nikdy predtým nepoznala – zabíjanie už v ranom štádiu života (potrat), klonovanie, manipulácia s embryami, prenatálna diagnostika, genetické inžinierstvo, eutanázia, zbrane hromadného ničenia, nukleárna hrozba, drogy atď. Rýchly rozvoj spoločnosti a najmä medicíny dal v 80. rokoch min. storočia vznik novému pojmu bioetika – etika života.

Oprávnená obrana a trest smrti. Obrana môže byť nielen právom, ale aj vážnou povinnosťou pre toho, kto je zodpovedný za život iných. Tradičné učenie Cirkvi nevyklučuje ani trest smrti, kladie mu však stále prísnejšie obmedzenia a vyjadruje sa pozitívne k tendenciám jeho úplného odstránenia zo spoločnosti. Robí tak preto, lebo moderná spoločnosť disponuje stále účinnejšími prostriedkami na zabránenie kriminality bez toho, aby odňala možnosť nápravy, aj preto, že trest smrti je viac zneužívaný ako oprávnené používaný, lebo jeho účinnosť ako odstrašujúci moment je nepresvedčivá a napokon aj preto, že omyl v tomto prípade nie je možné napraviť.

Potrat. Človek už od matkinho lona patrí Bohu, lebo jeho povolanie je už zaznamenané v knihe života, Boh ho pozná a má jeho dni spočítané (Ž 139, Jer 1,5). Už ranokresťanský spis *Didaché* odmieta zabitie zárodku potratom i usmrtenie novonarodeného dieťaťa. Toto učenie Cirkev nikdy nezmenila ani nezmení (*Evangelium vitae* 62). Otázka umelo vyvolaného potratu zostáva jednou z najkontroverzejších tém v „modernej“ spoločnosti – napriek tomu, že dnes vďaka stále dokonalejšej technike je možné sledovať vývoj plodu už od najranejšieho štádia, napriek všetkým biologickým a genetickým dôkazom o jedinečnosti nového ľudskej bytosti, napriek traumatickým skúsenostiam tisícok žien, ktoré potrat podstúpili, i napriek tomu, že sa takýto zákrok protiví najzákladnejšiemu lekárskeму poslaniu, ktorým je chrániť život a liečiť. Mnohé legislatívy prišli s tzv. právom na voľbu (hnutie *pro-choice*), ktoré umožňuje, aby jedine

žena (prečo nie aj muž-otec?) si mohla zvoliť, čo bude robiť „so svojím telom“ (naozaj ide o „jej“ telo, keď plod má vlastný krvný obeh, môže mať aj inú krvnú skupinu, dokonca aj iné pohlavie?). Proti takémuto právu pripomína Cirkev a aj mnohí neveriaci aktivisti právo na život (hnutie *pro-life*) ako prvé a najzákladnejšie ľudské právo. A pokiaľ ide o stavy, pri ktorých je život tehotnej ženy v ohrození, lekár má povinnosť chrániť ženu aj dieťa. Môže však zasiahnuť, ak je tehotenstvo priamo spojené s chorobou (napr. rakovina maternice) a terapiu smerovať proti chorobe, i keď by mala ako nežiadúci nepriamy dôsledok aj smrť nenarodeného dieťaťa. Nikdy však nesmie priamo usmrtiť plod a musí ísť o život ohrozujúce stavy. Prenatálna diagnostika je v poriadku, pokiaľ sa nestáva indikáciou na potrat a neprináša pre matku neprimerané riziko. A ak ide o postihnuté dieťa, treba zdôrazniť, že takáto ľudská bytosť má síce hendikep, ale nie menšiu ľudskú dôstojnosť a má rovnaké právo na život ako zdravý človek.

Manipulácia s embryami a klonovanie. Je neprípustné vytvárať ľudské embryá na pokusy, ako „biologický materiál“. Človek nie je tovar a takisto má právo na svoju jedinečnosť (klonovanie vytvára identickú kópiu) a má právo na to, aby bol počatý prirodzeným spôsobom a zaobchádzalo sa s ním podľa ľudskej dôstojnosti od okamihu počatia.

Eutanázia spočíva v priamom usmrtení telesne alebo duševne postihnutých, trpiacich alebo zomierajúcich. Takisto ide o eutanáziu, ak sa zámerne neposkytne nevyhnutná pomoc, alebo preruší potrebná liečba, alebo aj

nepriamy spôsob, pokiaľ je pri ňom úmysel spôsobiť smrť (napr. zdravotná sestra alebo príbuzní otvorili okno pri chorom tak dlho, aby dostal zápal pľúc a zomrel). Podávanie liekov, ktoré tlmia bolesť, no zároveň skracujú život (paliatívna terapia, použitie analgetík, napr. morfium) je prípustné, pretože úmysel smeruje k odstráneniu bolesti, nie k usmrteniu. Rovnako je prípustné prerušenie nákladnej

alebo zbytočnej liečby, lebo nemá ísť o liečbu za každú cenu a treba vedieť prijať aj obmedzenosť pozemského života (veľký príklad dal pred svojou smrťou pápež Ján Pavol II.). Najlepšou odpoveďou na tendenciu zaviesť eutanáziu do legislatívy je podporovanie hospicovej starostlivosti, kde sa vďaka starostlivosti a paliatívnej terapii žiadosti o eutanáziu

takmer nevyskytujú.

Samovražda je objektívne vždy ťažkým previnením, lebo iba Boh je zvrchovaným Pánom života. Subjektívne však človek môže mať veľmi zmenšenú zodpovednosť za svoje konanie, preto Cirkev dnes neodmieta pohrebné obrady ani samovrahom.

Rešpektovanie duševného a telesného zdravia. Ohrozenie duševného života je ešte závažnejšie. Dnes sa už veľmi málo hovorí o spásе duše ako o najdôležitejšej hodnote, no Ježišovo varovanie pred pohoršením (*Mt 18,6; Lk 17,1*) stále trvá. Každá úcta k telesnému životu sa teda začína úctou k duši druhého. Starostlivosť o telesné zdravie zahŕňa zdravé stravovanie (neprejedat' sa, ani nedržať nezdravé diéty), dostatok pohybu (oproti tráveniu veľa času pred TV alebo počítačom), primerané obliekanie (otázka tlaku módnych

trendov), odmietanie drog, tabaku, nadmerného požívania alkoholu, riskantnej jazdy alebo športu s veľkým rizikom. Transplantácie orgánov sú v súlade s morálnym zákonom (okrem transplantácie pohlavných orgánov a mozgu, i keď táto druhá možnosť je zatiaľ len v teoretickej rovine).

Vojna. Na začiatku každého násillia je hnev a nenávisť, z ktorých sa rodí túžba po pomste. Preto Ježiš varuje pred hnevom (Mt 5,22), blahorečí tých, čo šíria pokoj (Mt 5,9) a žiada lásku aj k nepriateľom (Mt 5,44-45). Vojna patrí k najväčším zlám a najhorším útrapám pre násillie, nespravodlivosti a utrpenie, ktoré spôsobuje v obrovských rozmeroch. Z tohto pohľadu nikdy nemôže existovať „spravodlivá

vojna“. Existujú však situácie, v ktorých je ozbrojená obrana mravne oprávnená. Podmienky, ktoré musia byť splnené na jej realizáciu, budú stále predmetom zložitých diskusií, dokazujú však to, aké je dnes stále ťažšie posúdiť nielen mieru ničenia modernými zbraňami či dopad na civilné obyvateľstvo, ale aj mnohé skryté politické, ekonomické, strategické a vojenské záujmy bojujúcich strán. Pretože nežijeme v raji, hrozba vojny tu stále zostáva (od začiatku ľudstva asi nebolo dňa, kedy by v niektorej časti sveta nebolo vojna) a úsilie o spravodlivosť medzi ľuďmi, skupinami a národmi bude vždy veľmi aktuálne.

V ďalších číslach sa budeme venovať ďalšiemu prikázaniu.

Biblické sudoku č. 2

Doplňte čísla veršov:

- A.** 1 Tm 6,1_ ... , ktorého v pravom čase ukáže blahoslavený a jediný vládca, Kráľ kráľov a Pán pánov.
- B.** Sk 13,4_ Tu Pavol a Barnabáš povedali smelo:
- C.** Mt 6,2_ Pozrite sa na poľné lalíe, ako rastú: nepracujú, nepradú,
- D.** Mk 3,2_ ... / Pomiatol sa /.
- E.** Sk 28,2_ Ale radi by sme od teba počuli, ako zmysľáš, lebo je nám známe o tejto sekte, že jej všade odporujú.
- F.** 2Kor 6,_ ... ako neznámi, a predsa dobre známi, akoby zomierajúci, a hľa žijeme, ako trestaní, ale nie usmrtení ...
- G.** Hebr 4,_ /Dnes keď počujete jeho hlas, nezatvrdzujte svoje srdcia./
- H.** Sk 11,2_ ... lebo on bol muž dobrý, plný Svätého Ducha a viery.
- I.** Mk 11,2_ Keď niekto povie tomuto vrchu: Zdvihni sa a hod' sa do mora a vo svojom srdci nezapochybuje, ale uverí, stane sa mu to ..

(Správne odpovede zo sudoku čísla 1. : 4, 6, 7, 2, 9, 4, 1, 5, 8.)

	3		9	.	1			
		9	8			.		
.				3		9	5	
	5	.		6		3		8
3	.		5		8	4		
			7	.		5	1	
			3	.				5
.	8	3	6		5		9	
7		5		8	4		.	6

Farské oznamy

- V pondelok 1.11. začína 8 dňové obdobie, kedy si pripomíname a modlíme sa za našich zosnulých. Tento milostivý čas pre duše v očistci začneme spoločnou panychídou o 15.00 h na cintoríne v dome nádeje. Ak má niekto záujem posvätiť pomníky, nech to nahlási v sakristii. V tomto období je možné získať plnomocné odpustky za zvyčajných podmienok: **1. Byť v stave milosti posväcujúcej a prijať eucharistiu, 2. Navštíviť cintorín, 3. Pomodliť sa za duše v očistci, 4. Pomodliť sa na úmysel Sv. Otca.**
- Počas tohto týždňa môžete zapisovať mená zosnulých na panychídy v sakristii. Prosím, aby sme mená zapisovali paličkovým písmom. Panychídy sa budú čítať v utorok 2.11., aj tento rok sa panychídy budú čítať ráno aj večer po sv. liturgiách. Každý si môže vybrať, kedy mu to lepšie vyhovuje.
- Duchovná obnova Koinónie Jána Krstiteľa s modlitbami za uzdravenie bude v našej farnosti 11. 11. 2010 po večernej svätej liturgii o 19:00 hod.
- Spoločenstvo mladých pri našej farnosti plánuje zorganizovať **Silvestrovský ples**. Predbežný záujem nám nahláste na mailovej adrese humenne@grkapo.sk
- Dávame do pozornosti možnosť vykonania **snúbeneckých alebo predmanželských náuk v Gr.kat. centre pre rodinu na Sigorde pri Prešove**. V našej farnosti by potom snúbenci už absolvovali len stretnutie nad písomnosťami a obradom sobáša. Tieto prípravy si môžu vykonať už aj tí, ktorí spolu „vážne chodia“. Či už na Sigorde alebo u nás na F.Ú. odporúčame absolvovať nauky niekoľko mesiacov pred samotným sobášom, snúbenci zaiste uvítajú, ak im odpadne stres s plánovaním náuk pomedzi prípravu na svadbu. Informácie nájdete na internetovej stránke centra: <http://www.centrumsigord.sk/> alebo na výveske pri vstupe do chrámu.
- Taktiež ponúkame možnosť vykonať si **predkrstné nauky ešte počas tehotenstva matky**. Má to niekoľko výhod: matke odpadá stres nad starostlivosťou o dieťa počas nauky, krstní rodičia sú vopred známi a pokojne sa pripravujú na svoje poslanie, môžeme poučiť o vyslúžení krstu v prípade mimoriadnej situácie pri pôrode a ďalšie. Po pôrode by už iba otec dieťaťa dohodol termín krstu.

Spoločenstvo sv. Terezky Ježiškovej

Chýbajú ti priatelia? Cítiš sa opustený?

Chceš sa s niekým podeliť o svoj duchovný život?

Každý piatok po večernej sv. liturgii v našom chráme Zosnutia Presvätej Bohorodičky sa stretávame my mladí. Touto cestou ťa chceme pozvať do nášho spoločenstva svätej Terezky Ježiškovej. Na stretnutiach sa navzájom bližšie spoznávame, povzbudzujeme, oslavujeme Boha svojím spevom, rozjíname nad Božím slovom a tiež zažívame veľa zábavných chvíľ.

Liturgický program na 24. týždeň po Päťdesiatnici

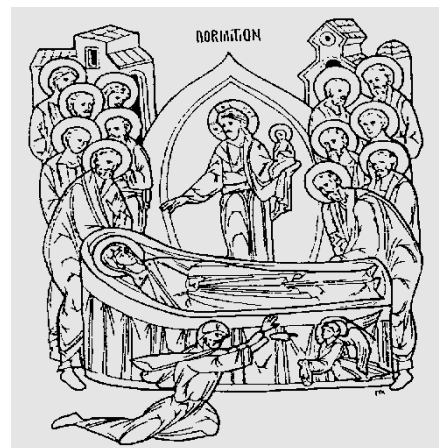
Pondelok 1.11.	Svätí divotvorcovia a nezištníci Kozma a Damián	6:30 15:00 18:00	Sv. liturgia staroslovienska * <i>Andrej, Anna</i> Panychída na Mestskom cintoríne Sv. liturgia slovenská + <i>Mária (panychída)</i>
Utorok 2.11.	Svätí mučeníci Akindyn, Pegasios, Aftonios, Elpidéfor a Anempodist	6:30 18:00	Sv. liturgia staroslovienska + <i>Štefan, Mária, Štefan, Mária, Andrej, Ján, Michal, Juraj</i> - HRAMOTY Sv. liturgia slovenská + <i>Štefan, Vasil', Anastázia, Helena</i> - HRAMOTY
Streda 3.11.	Svätí mučeníci biskup Akepsimas, presbyter Jozef a diakon Aitalas. Založenie chrámu svätého veľkomučeníka Juraja v Lydde	6:30 18:00	Sv. liturgia staroslovienska + <i>Jozef</i> Sv. liturgia slovenská + <i>Helena, Ján, Vasil', Anna, Michal</i>
Štvrtok 4.11.	Prepodobný otec Joannikios Veľký. Svätí mučeníci Nikander, myrský biskup a Hermaios, presbyter	6:30 18:00	Sv. liturgia staroslovienska * <i>Justína s rod. (79 rokov)</i> Sv. liturgia slovenská + <i>Michal, Mária</i>
Piatok 5.11.	Svätí mučeníci Galaktión a Epistéma PRVÝ PIATOK Zdržanlivosť od mäsa	6:30 18:00	Sv. liturgia staroslovienska * <i>Ctítelia Božského srdca</i> Sv. liturgia slovenská + <i>Ján (panychída)</i>
Sobota 6.11.	Svätý Pavol Vyznávač, konštantínopolský arcibiskup	6:30 17:00 18:00	Sv. liturgia staroslovienska + <i>Oľga, Anna, Juraj, Galína, Mária (panychída)</i> Veľká večiereň Sv. liturgia slovenská + <i>Ján (panychída)</i>
Nedeľa 7.11.	24. NEDEĽA PO PÄŤDESIATNICI Tridsiati traja svätí mučeníci z Melitíny. Prepodobný otec Lazár Divotvorca, ktorý sa postil na vrchu Galésion	7:30 9:00 11:00 17:00 18:00	Sv. liturgia slovenská * <i>Martin, Ludmila, Oliver, Timotej</i> Sv. liturgia staroslovienska za veriacich Sv. liturgia slovenská * <i>Martina, Slavomír</i> Veľká večiereň Sv. liturgia slovenská * <i>Alexander, Jana, Filipko</i>

Liturgický program na 25. Týždeň po Päťdesiatnici

<p>Pondelok 8.11.</p>	<p>Zbor svätého archanjela Michala a ostatných beztelesných mocností</p>	<p>6:30 7:30 16:30 18:00</p>	<p>utiereň Sv. liturgia staroslovienska + <i>Peter, Anna, Andrej, Peter, Anna</i> Sv. liturgia slovenská --- Sv. liturgia slovenská *<i>Michal, Lucia, Timotej</i></p>
<p>Utorok 9.11.</p>	<p>Prepodobná matka Matróna. Prepodobná Teoktista</p>	<p>6:30 18:00</p>	<p>Sv. liturgia staroslovienska + <i>Peter, Ivan, Katarína, Michal, Mikuláš, Tekla, Raisa</i> Sv. liturgia slovenská ---</p>
<p>Streda 10.11.</p>	<p>Svätí apoštoli Erast, Olympas, Rodión a spoločníci</p>	<p>6:30 18:00</p>	<p>Sv. liturgia staroslovienska *<i>Mária, Vincent</i> Sv. liturgia slovenská + <i>Mikuláš, Michal, Anna, Mária</i></p>
<p>Štvrtok 11.11.</p>	<p>Svätí mučeníci Ménas, Viktor a Vincent. Svätá mučenica Štefánia. Prepodobný otec a vyznávač Teodor Studitský</p>	<p>6:30 18:00</p>	<p>Sv. liturgia staroslovienska -- Sv. liturgia slovenská + <i>Jolana</i> DUCHOVNÁ OBNOVA</p>
<p>Piatok 12.11.</p>	<p>Svätý Ján Milosrdný, alexandrijský patriarcha. Prepodobný otec Níl. Svätý hieromučeník Jozafát, polocký arcibiskup Voľnica</p>	<p>6:30 18:00</p>	<p>Sv. liturgia staroslovienska + <i>Helena, Ján</i> Sv. liturgia slovenská *<i>Oľga</i></p>
<p>Sobota 13.11.</p>	<p>Svätý Ján Zlatoústý, konštantínopolský arcibiskup</p>	<p>6:30 17:00 18:00</p>	<p>Sv. liturgia staroslovienska -- Veľká večiereň Sv. liturgia slovenská + <i>Anna, Jozef</i></p>
<p>Nedeľa 14.11.</p>	<p>25. NEDEĽA PO PÄŤDESIATNICI Svätý apoštol Filip</p>	<p>7:30 9:00 11:00 17:00 18:00</p>	<p>Sv. liturgia slovenská *<i>Jozef, Martina (pôrod)</i> Sv. liturgia staroslovienska za veriacich Sv. liturgia slovenská + <i>Štefan, Michal</i> Malá večiereň Sv. liturgia slovenská *<i>Ludmila</i></p>

Kontakt

**Gréckokatolícka cirkev – protopresbyterát Humenné.
Farnosť Zosnutia Presvätej Bohorodičky
Osloboditeľov 28, 066 01 Humenné**

Telefón: kancelária: 057/ 775 3628

farár: 057/ 788 9061

kaplán: 057/ 788 9060

WEB: www.grkat.he.sk/uvod/

e-mail: úrad: humenne@grkatpo.sk

dekan: martinzlacky@centrum.sk

kaplán: hrib.peter@gmail.com

Úradné hodiny

Pondelok, streda, štvrtok: 8:30 – 10:00 / 13:30 - 15:00

Utorok, piatok: 8:30 – 10:00

Tento čas je k dispozícii aj pre oficiálne záležitosti protoprebyterátu

Prosíme vás o dodržanie podmienok:

- ak žiadate **KRST** - minimálne 2 týždne vopred;

- ak žiadate **SOBÁŠ**

1) a máte všetky iniciačné sviatosti

– krst, myropomazanie, sv prijímanie - minimálne 2 mesiace vopred;

2) a niektorá z nich Vám chýba - minimálne 4 mesiace vopred;

LITURGIE – úmysly na Božské liturgie prijímame **iba v cerkvi**.

KRSTNÝ, SOBÁŠNY LIST – je možné vyžiadať si aj telefonicky a vyzdvihnúť si ho na ďalší deň.

***Nech dobrý Boh odmení požehnaním každého,
kto prispeje na dobrý účel akýmkoľvek finančným darom.***

Číslo účtu farnosti: 0086909038/0900

SME TU PRE VÁS

**Informačno-formačný časopis farnosti Zosnutia Presvätej Bohorodičky v
Humennom**

Dobrovoľný príspevok

Pre vnútornú potrebu vydáva: Gréckokatolícky farský úrad Humenné mesto.

Zodpovedný za vydanie: **o. Martin Zlacký**, Šéfredaktor: **o. Peter Hrib**,

Redaktor: **Mgr. Katarína Hribová**